

ÖRT ÁLLANI

Ez 3,16—17

Ezelőtt huszonnégy évvel álltam utoljára ezen a szószéken mint II. éves teológiai hallgató, a kolozsvári egyházközség ünnepi légátusaként. Azok közül, akik hallgatóim voltak, akik abban az időben voltak órallóink az egyetemes egyházban, a teológiai intézetben és a gyülekezetben, ma sokan hiányoznak. Hol vannak ők? Kint a csöndes temetőben, virággá foszoltan alusszak örök álmukat. Lelkükkel pedig körülölelik mindazokat, akikkel egy célért küzdöttek. Boldog vagyok, hogy huszonnégy év után újból itt állhatok Dávid Ferenc szószéken, a „ke-rekkő” közelségében, hogy a Főtisztelendő Püspök Úr felkérésének eleget tegyek.

Izrael történetének, Mózes prófétától kezdődő, fő jellemvonása egy dicső és boldog életért való szent vágyakozás. A kiválasztott nép hit-tel és reménységgel tekintett Istenére, kitől a fogság szomorú óráiban is szabadulását várta.

A nép sokszor vétkezett, de szenvedéseivel meglakolt vétkeiért. Szomorú sors közepette szólott az Úr Mózeshez, mondván: — Menj, szabadítsd ki az én népemet az egyiptomi fogságból, légy vezére, őri-zője nemnek, hogy elérhesse az ígéret földjét! És Mózes teljesítette az Úr parancsát.

Szólott az Úr Ábrahámnak, mondván: — Én vagyok a te mindenható Istened. Járj én előttem és én szövetséget kötök veled, ti lesztek népemmé, és én leszek Isteneteknél!

Szólott az Úr Jákobnak bujdosása közepette, mikor otthagytott megcsalt édesapát, testvért, rokont, szülőföldet: — Menj fel Bételbe és építs oltárt amaz Istennek, aki megjelenék néked, mikor bátyád elől menekültél!

Szólott az Úr Sámuelnek: — Menj el Betlehembe Isai házához, mert fiai közül választottam magamnak királyt!

Szólott az Úr prófétáinak, hogy a nép szívét feléje fordítsák, feddjenek, buzdítsanak, gyomláljanak, plántáljanak és órállásra neveljék népünket.

Szólott az Úr a Kebár folyó mellett Ezékielhez, mondván: „Embernek fia! Órállóul adtalak én téged Izrael házának, hogyha szót hallasz számból, intsd meg őket az én nevemben.”

Szólott az Isten Jézushoz a Jordán folyó mellett a megkeresztelkedés pillanatában: — Te vagy az én szerelmes gyermekem, akiben én gyönyörködöm! — És ott volt vele órállása legnehezebb pillanataiban, akkor is, amikor megostorozták, leköpték, kigúnyolták és megfeszítették. Jézus ma is őrt áll, hirdeti, hogy az ég és föld elmúlhat, de az ő beszéde, mely lélek és élet, soha el nem múlhat!

Szólott a jó Isten az árván maradt, csüggedt tanítványokhoz zúgó szél zendülésében, kettős tüzesnyelveken, és ők hőssé, órállókká váltak.

Elhangzott jan. 29-én, a kolozsvár-napocai templomban tartott főtanácsi istentiszteleten.

Szólott a jó Isten Lutherhez, s ő bátor lélekkel, amikor tanai visszavonására szólították fel, így szólott: itt állok, másként nem tehetek, Isten engem úgy segítjen.

Szólott a jó Isten a mi nagy reformátorunkhoz: — Menj, szabadítsd meg a te népedet a sötétségből, a lelki rabláncoktól, ne félj, mert én veled vagyok! — És Dávid Ferenc próféciája belecsendült a 16. század türelmetlen világába, s tanította népét Isten nevében: — Vissza Jézus-hoz, vissza az evangéliumok igaz tanításához —, és a tordai országgyűlésen aranybetűkkel írta be nevét a világ lelkiismeretébe.

Az önkény, az elfogultság, a vallási türelmetlenség elnémitotta ajkait, de az ő lelke ma is őrt áll és vezet minket céljaink megvalósítása felé.

Szólott az Isten őseinkhez, nagyapáinkhoz, apáinkhoz, a templom-építőkhöz, akik ha kellett, halálba mentek a hitükért, akik máglyák tüzeiben, börtönök mélyén szent meggyőződéssel vallották: Erős varunk nekünk az Isten! Dicsősége a földön megmarad örökkön!

Szólott a jó Isten az egyetemes emberi élet nagy önkénteseihez, a Pasteur-ökhöz, a Semmelweisokhoz, a Schweitzerekhez, az Einsteinokhoz, a Joliot Curie-khez, a H. Coandă-khoz, a Berdékhez, Brassaiakhoz, a Kelemen Lajosokhoz, Mikó Imrékhez: Legyetek örüllői, gyógyítói, gazdagítói az én népemnek!

Megkerdezheti valaki, hogy: vajon Isten ma is szól az ő gyermekeihez? Hittel vallom, hogy igen, ma is kijelenti magát a jó Isten, ma is van hozzánk szava, mint egykoron.

Isten nemcsak kivételes időkben, és nemcsak kivételes emberekhez szól, hanem mindig, mindenkire. Isten nemcsak a prófétákat, az apostolokat, a nagyokat szólítja meg, hanem minket is. Megszólítása, mint minden törvénye, egyetemes. Isten nem a kivételeknek istene, hanem a folyamatos egyetemességé. Megszólítása olyan, mint a rádióleadó: kultúrát, áldást, művészetet vivő hulláma minden lélek ablakán bekopog, mindenütt ott van, senki sem sajátíthatja ki magának. Isten megszólítása nem monopólium senki számára. Istennel való hitközösségünk attól függ, hogy mikeppén válaszolunk az ő nekünk szóló egyetemes megszólítására.

A kérdés csupán az, van-e vevőkészüléke a lelkünknek, meghalljuk-e, megértjük-e, feljegyezzük-e lelkünk érzékeny hangszalagjára szent üzenetét? Ezékiel meghallotta, lelkébe iktatta Isten kijelentését, melyről bizonyosságot is tett.

Hogyan szólít meg a jó Isten? Hangos szóval? Nem. Égből alázengő mennydorgással? Nem. A szentírás kizárólagosságával? Nem. Csalhatatlan nagyok parancsával? Nem. Színes, izgalmas álmokképekkel? Nem. Akkor hogyan? Úgy, mint a prófétákat: az élő lelkiismeret csendes hangján. Belülről, és nem kívülről. Simogatón, és nem ostromozva. Biztatón, és nem kényszerítve. Csendesesen és váratlanul, melegen és ellenállhatatlanul.

Miért szólít meg Isten? A felsorolt bibliai példák mindenike azt mutatja, hogy Isten szolgálatra szólít fel minden embert. Ezékielt a szolgálatnak egy sajátos fajára hívja el, az örállásra. „Embernek fiatal örállóul adtalak én téged.” Fontos megbízatás volt ez. Népre a világon annyi veszedelem nem leselkedett, mint Izraelre. Kellott az örálló, kellett a vigyázó szem, kellett az éber elme. Ezékiel szemléletében az ör-

álló nem tétlen, nem annyi a szerepe, hogy csak áll, vigyáz és kész. Cselekvő őrállóul rendelte őt az Isten. Tennie is kell valamit, nemcsak őrt allani tétlenül: „hogya szót hallasz számból, intsd meg őket az én nevemben“. Mi sem tétlen, pusztán csak vigyázó őrállókul hívtunk el Istentől s egyházunktól, hanem cselekvő őrállókul. Nemcsak állunk és szemlélődünk, hanem meghalljuk Isten üzenetét.

Ki az őrálló? Minden ember foglalkozásra való tekintet nélkül, hiszen az örök Órállónak mi gyermekei, munkatársai vagyunk. Ezt vallja a költő is, hogy őrállója minden, ami él: „apám a múlt egész világa / s addig terjed hazám határa, / ameddig az agyam elér. / Nagyon szegény, ki büszkeségét / más érdeméből lopja ki / s rípacsként a mellét veri / azért, ami helyette érték: / én azt szeretném, ha hazám, / e föld, hol mindent mindent, ami ember, / vágytam példázni életemmel, / lehetne egykor büszke rám“ (Szabó L.).

Tehát mindenki, minden ember, az édesanya, ki örködik a bölcső felett, aki megtanított az első imádságra, s aki a síron túl is szeret minket és örködik felettünk.

Órálló az édesapa, aki a család koronája, aki dolgozik, hogy családja előrehaladjon, s gyermekei jelleme és szelleme felett örködik éberen, aki sokszor megint, aki bátorságot önt gyermeki lelkünkbe.

Órálló a bányász, aki verejtékes homlokkal, de teremtő kezével hozza felszínre a fekete gyémántokat.

Órálló a munkás, aki alkotásaival, szorgalmával az ország és a közösség előhaladásáért dolgozik.

Órálló az orvos, aki gyógyít, vigasztal és örködik a beteg fölött.

Órálló a nevelő, aki örködik a múzsák és erények fölött, és hirdeti, hogy elvész az a nép, mely tudomány nélkül való.

És őrálló a lelkész, akihez leginkább szól a próféta által az isteni figyelmeztetés: Embernek fia, őrállóul adtalak: örködni a hit, az erkölcs, a békesség, a szeretet drága kincsei felett. Őre unitárius és emberi értékeinknek minden gyülekezeti tag, aki e szent értékeket gazdagítani és továbbadni hivatott.

Minden főtanácsi gyűlésen az őrállóknak számot kell adniok megbízásuk teljesítéséről, s boldog lehet az az őrálló, aki a számadás órájában hallja a jó Isten szavát: „Jól vagyon jó és hív szolgám, kevesen hű voltál, sokra bízlak ezután, menj be a te Uradnak örömébe!“

Őrizője a lelkész és minden unitárius ember az egyisten-hitnek, mely legdrágább öröksége a négyszáz esztendőnek. Ha századok viharában megőrizték a mi előttünk járó őrállóink, nekünk fölöttébb meg kell őriznünk, és inténünk kell mindazokat Isten nevében, akik hitüket eltékozolni látszanak.

— Cselekvő őrállókra van szükség ma a hazának és az egyháznak egyaránt, akik hűséggel teljesítik megbízásukat. Egy-egy vállalat, egy-egy falu, város őrségére milliós értékek bíztatnak. Hallatlan felelősség terheli őket. Ránk is nagy érték bíztatott: az ember embersége, hite, békéje, élettegyensúlya, mások iránti segítése. Érezzük át e felelősség erkölcsi súlyát.

— Az igaz ör hűséges, lankadatlan. Elég, hogy egy percre a szemek lekoppanjon, s megtörténhetik a helyrehozhatatlan baj és kár. Hiába örködik annyi órán át, ha az utolsó percben hűsége meglankad. Allhatatos lélekkel végig örködni kell.

— A textus szerinti ör ma Isten beszédének, akaratának hamisítatlan továbbadója. Nem hatalmi, nem kegyelmi közvetítésről van itt szó, hanem a megsejtett, megtapasztalt isteni akarat emberi eszközökkel való továbbadásáról. A gyertyát nem azért gyújtják, hogy véka alá rejtsek, hanem hogy fényljék mindazoknak, akik a házban vannak. Ilyen őrállók legyünk mi is.

— Az őrállás nem kiváltság, nem hatalmi pozíció, hanem szolgálat, Isten és ember szolgálata a hűség által. Ilyenek legyünk mi is.

Hol, mikor, meddig kell felelősségteljesen őrt állanunk? A felelet csak ez lehet: itt és most, mindaddig, amíg szívünk dobog, mindaddig, amíg a világban megszűnik az elnyomás, a háború, a gyűlölet, a türelmetlenség; mindaddig, amíg a kainok kezéből kihull a dorong, és megérti minden ember, hogy ő őrizője, őrállója az ő atyjafiának, felelőse embertársának és minden értéknek, amit Isten és ember teremtett e földi életben.

Mindaddig őrt kell állani a költő szerint is, amíg: „a bőség kosarából / Mindenki egyaránt vehet, / Ha majd a jognak asztalánál / Mind egyaránt foglal helyet, / Ha majd a szellem napvilága / Ragyog minden ház ablakán: / Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk, / Mert itt van már a Kánaán!” (Petőfi S.)

De addig nincs megnyugvás, folyton küzdeni kell, alkotni kell, őrt kell állani, hogy majd az élet Kebár folyója mellett, mint Ezékiel, új megbízatást kapjunk Istentől.

Jöjjetek hát, unitárius őrállók, jöjjetek, testvérek, felekezetre való tekintet nélkül, és hirdessük őrállói szolgálatkész lélekkel, hogy az embernek fia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon másokat. És hogy a mai tanítványainak hivatása is csak ez lehet: szolgálni, őrhelyeiken hűséggel vigyázni! Ámen.

PATAKI ANDRÁS

HÚSVÉTI ÜZENET NEKÜNK

Jn 11,25a

Jézus életéről alig tudunk többet, mint amennyit az evangéliumok elmondanak róla, s ha ennek alapján próbálnók megírni élettörténetét, bizony ez a történet nagyon hézagos lenne. Mert például semmit sem mondanak róla attól kezdve, hogy mint kisdedit szülei Heródes gyilkos szándékai elől Egyiptomba menekítették, egészen 12 éves koráig, amikor szülei először vitték fel őt a jeruzsálemi templomba. De további életéről sem mondanak semmit egészen addig, míg meg nem keresztelteti magát Keresztelő János által a Jordán folyó vizében. Innen kezdve aztán életének minden mozzanatát előnkbe tárják az evangéliumok.

Szerintem ez a hézagosság teljesen érthető. Az evangélium íróit, de a korai keresztényeket sem az ő élettörténete érdekelte, hanem elsősorban az ő tanításai. Nem életrajzot akartak írni, hanem az ő örökké